

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/119/2020
Identifikačné číslo spisu: 8019200712
Dátum vydania rozhodnutia: 12.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8019200712.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: L. V. C., narodený XX. O. XXXX, bytom v G., A. U. Č.. XX, právne zast.: Mgr. Otom Salokym, advokátom so sídlom v Prešove, Hlavná č. 94, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, so sídlom v Bratislave, Špitálska č. 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 13. septembra 2019, Č.s. UPS/US1/SSZOSK/ZAM/2019/360, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. augusta 2020, č.k. 2Sa/27/2019-77, ta k to

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 26. augusta 2020, č.k. 2Sa/27/2019-77 postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 13. septembra 2019, Č.s. UPS/US1/SSZOSK/ZAM/2019/360, ktorým žalovaný zamietol jeho odvolanie a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Kežmarok z 28. júna 2019, č.k.: KK1/RSK/ZAM/2019/11968. Týmto rozhodnutím prvostupňový správny orgán postupom podľa § 36 ods. 1 písm. r/ bod 1. zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 5/2004 Z.z.“) vyradil žalobcu z evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom 01. júla 2018. Dôvod vyradenia spočíval v tom, že žalobca pri podaní žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie uviedol údaje, ktoré boli následne preukázané ako nepravdivé a ktoré viedli k jeho zaradeniu do evidencie uchádzačov o zamestnanie.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v

intenciách § 5 ods. 1 písm. c/, § 6 ods. 1 písm. c/, § 34 ods. 14 písm. i/ a § 36 ods. 1 písm. r/ zákona č. 5/2004 Z.z., § 3 ods. 1 písm. d/ zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 455/1991 Zb.“) a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca v žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie zo 04. júla 2018 v časti Moje zručnosti, schopnosti, konkrétne v bode Absolvované ďalšie konkrétne vzdelávania/rekvalifikácie, získané osvedčenia (predložiť doklady k nahliadnutiu) uviedol, že disponuje Osvedčením o vykonaní odbornej skúšky pre stredný stupeň odbornej spôsobilosti v sektore Poistenia alebo zaistenia č. 1154676338774. Z uvedeného však vyplýva, že žalobca správne orgánu neoznámil existenciu dokladu o úspešnom absolvovaní skúšky z odboru, v ktorom bol ako znalec zapísaný do zoznamu znalcov, ani existenciu dokladu o úspešnom absolvovaní špecializovaného vzdelávania, pričom práve pri odbore cestná doprava sa takéto špecializované vzdelávanie vyžaduje. Žalobca neoznámil orgánu ani tú skutočnosť, že disponuje preukazom znalca podľa § 10 ods. 2 zákona č. 382/2004 Z.z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 382/2004 Z.z.“; pozn. súdu). V prípade, ak by došlo žalobcom k uvedeniu týchto informácií do žiadosti, súd by mal za preukázanú pravdivosť žalobcom uvádzaných tvrdení o oznámení týchto skutočností zamestnankyni správneho orgánu v čase spisovania žiadosti, neskôr vykonané oznámenie relevantných skutočností nemá vplyv na posudzovanie dôvodov na vyradenie z evidencie uchádzačov. Poukázal tiež na skutočnosť, že žalobca v žiadosti čestne vyhlásil, že nie je zamestnancom, držiteľom živnostenského listu, ani nie je samostatne zárobkovo činnou osobou (teda nie je spoločníkom verejnej obchodnej spoločnosti, komandítnej spoločnosti alebo spoločnosti s ručením obmedzeným, konateľom alebo členom dozornej rady spoločnosti s ručením obmedzeným, členom predstavenstva alebo dozornej rady akciovej spoločnosti alebo prokuristom podľa Obchodného zákonníka, neprevádzkuje živnosť, nevykonáva činnosť podľa osobitných predpisov (napr. zákon Slovenskej národnej rady č. 78/1992 Zb. o daňových poradcov a Slovenskej komore daňových poradcov v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektov a autorizovaných stavebných inžinieroch v znení neskorších predpisov, zákon č. 186/2009 Z.z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve v znení neskorších predpisov), nevykonáva poľnohospodársku výrobu, nevykonáva činnosť agentúry dočasného zamestnávania podľa § 29 zákona, nevykonáva činnosť agentúry podporovaného zamestnávania podľa § 58 zákona ani nevykonáva slobodné povolanie podľa osobitných predpisov. Zo zákona č. 382/2004 Z.z. vyplýva, že výkon činnosti podľa tohto zákona nie je podnikaním podľa Obchodného zákonníka ani podľa živnostenského zákona, z uvedeného je zrejmé, že sa jedná o slobodné povolanie podľa osobitných predpisov, respektíve o činnosť vykonávanú podľa osobitných predpisov. Výkon činnosti podľa osobitných predpisov podľa § 5 ods. 1 písm. c/ zákona č. 5/2004 Z.z. a slobodné povolanie podľa osobitných predpisov je potrebné rozumieť ako tie isté činnosti pomenované dvoma rozličnými názvami, avšak ide o totožné činnosti. Zákon č. 5/2004 Z.z. pojem slobodné povolanie podľa osobitných predpisov nepoužíva, preto čestné vyhlásenie v žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie, že uchádzač nevykonáva slobodné povolanie podľa osobitného predpisu je duplicitným vyhlásením k vyhláseniu, že uchádzač nevykonáva činnosť podľa osobitných predpisov. Žalobca však v oboch prípadoch vyhlásil, že takúto činnosť nevykonáva. Žalobcovi však muselo byť v čase podania žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie zrejmé, že aj v zmysle iných zákonov, ktoré sa vzťahovali na výkon činnosti znalca, ako napríklad zákon o dani z príjmu č. 595/2003 Z.z. sa príjem znalca podľa zákona č. 382/2004 Z.z. považuje za príjem z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 2 písm. c/ predmetného zákona. Taktiež ustanovenie § 3 zákona č. 455/1991 Zb. obsahuje negatívny výpočet činnosti pri výkone povolaní, ktoré nemožno považovať za podnikanie podľa živnostenského zákona, a práve tu sú vymenované činnosti podľa osobitných zákonov, pričom je medzi nimi zaradený aj výkon činnosti znalcov a tlmočníkov. Z poznámky č. 10 k zákonu č. 5/2004 Z.z. vyplýva, že sa jedná nie o taxatívny, ale o exemplifikatívny, teda príkladný výpočet jednotlivých činností, ktoré sú vykonávané podľa osobitných predpisov. Po porovnaní jednotlivých bodov ustanovenia § 3 ods. 1 písm. d/ zákona č. 455/1991 Zb. s činnosťami vymenovanými v poznámke č. 10 k zákonu č.

5/2004 Z.z. je zrejme, že v poznámke č. 10 k zákonu č. 5/2004 Z.z. sú vymenované takmer všetky činnosti pri výkone povolanií menovaných v ustanovení § 3 ods. 1 písm. d/ zákona č. 455/1991 Zb., kde sú vymenované slobodné povolania, ktorých činnosť je upravená osobitnými predpismi, preto krajský súd mal za to, že úmyslom zákonodarcu bolo zahrnúť aj činnosť znalcov pod pojem samostatne zárobkovo činná osoba podľa zákona č. 5/2004 Z.z. Teleologickým výkladom dospel k záveru, že v poznámke č. 10 k zákonu č. 5/2004 Z.z. sú vymenované slobodné povolania, respektíve činnosti vykonávané na základe osobitného predpisu, preto aj výkon znaleckej činnosti je potrebné zaradiť medzi činnosti vymedzené v uvedenej poznámke, čo neodporuje ani gramatickému výkladu uvedeného ustanovenia, keďže samotný výpočet činností začína časticou napríklad, teda nejedná sa len o činnosti výslovne v tejto poznámke uvedené, ale aj iné činnosti, ktoré sú charakterom totožné s činnosťami vymenovanými.

4. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti krajský súd žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

5. O náhrade trov konania rozhodol tak, že náhradu trov konania účastníkom nepriznal, nakoľko žalobca nebol v konaní úspešný (§ 167 ods. 1 SSP) a u žalovaného neboli splnené podmienky podľa § 168 a § 169 SSP.

II.

6. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

7. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

8. Uviedol, že výkon činnosti podľa § 2 ods. 9 zákona č. 382/2004 Z.z. nie je podnikanie podľa § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka a § 2 zákona č. 455/1991 Zb. Na druhej strane slobodné povolanie nie je jednoznačne definované žiadnym právnym predpisom Slovenskej republiky. Príslušník slobodného povolania sa nepovažuje za samostatne zárobkovo činnú osobu, preto sa neregistruje na živnostenskom úrade. Príjmy z výkonu činností, ktoré majú charakter slobodného povolania, sa pre účely dane z príjmov zaraďujú medzi príjmy podľa § 6 zákona č. 595/2003 Z.z., a to v závislosti od právneho predpisu (respektíve uzatvorenej zmluvy), v zmysle ktorého daňovník s výkonom slobodného povolania činnosť vykonáva. Ide najmä o príjmy z podnikania vykonávaného podľa osobitných predpisov (daňový poradca, audítor ...), príjmy z inej samostatnej zárobkovej činnosti, ktoré nie sú živnosťou, ani podnikaním (osobný asistent) a príjmy znalcov a tlmočníkov za činnosť podľa osobitného predpisu. Poukázal na § 5 ods. 1 písm. c/ zákona č. 5/2004 Z.z., podľa ktorého „samostatne zárobkovo činná osoba na účely tohto zákona je fyzická osoba, ktorá vykonáva činnosť podľa osobitných predpisov, 10)“ vrátane odkazu na právne predpisy uvedené pod predmetnou poznámkou č. 10. Ďalej uviedol aj s poukazom na obsahovú formu príslušného tlačiva - žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie, že činnosť znalca nie je podnikanie, nie je to živnosť, a preto sa nepovažuje za samostatne zárobkovo činnú osobu za účelom dosiahnutia zisku. Táto činnosť má charakter slobodného povolania, ale bez legálnej definície, že ide priamo o slobodné povolanie. Preto v prípade podanej žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie dňa 04. júla 2018 žalobca čestne vyhlásil, že nie je držiteľom živnostenského listu, nie je samostatne zárobkovo činnou osobou, a že nevykonáva slobodné povolanie. Samotná formulácia žiadosti je nepresná a ani nepriamo neuvádza v odkaze pod čiarou (č. 10; pozn. súdu), že by mali byť znalci a tlmočníci na účely zákona č. 5/2004 Z.z. samostatne zárobkovo činné osoby. Komplikovanosť právnej problematiky zaradenia znalca vyústila aj do nutnosti vydania interného oznámenia žalovaným, v zmysle ktorého je znalec považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu. S uvedenou skutočnosťou sa krajský súd neoboznámil.

9. Ďalej uviedol, že z výkonu svojej činnosti v posledných dvoch rokoch nemal žiaden príjem, čo svedčí záveru, že pri tlmočnickej, prekladateľskej a znaleckej činnosti ide o zárobkovú činnosť sui generis. Táto činnosť má charakter príležitostného príjmu, takmer vždy je vykonávaná popri inej zárobkovej činnosti (zo zamestnania, alebo z podnikania), pretože nemôže zaručiť stabilitu príjmov ako hlavný zdroj

príjmu. Tiež uviedol, že na odporúčanie žalovaného sa mal žalobca vyčiar knuť zo zoznamu znalcov, čím by sa odstránila zákonná prekážka, pre ktorú bol vyradený zo zoznamu uchádzačov o zamestnanie. V tejto súvislosti zdôraznil, že správny orgán nie je viazaný návrhmi účastníkov konania s tým, že z úradnej povinnosti je správny orgán zaviazaný zabezpečiť obstaranie podkladov pre svoje rozhodnutie. V tomto smere poukázal na zákon č. 177/2018 Z.z., ktorý novelizoval aj zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok). V závere uviedol, že pokiaľ správne orgány, ako aj samotný súd dospeli k záveru, že v poznámke č. 10 k zákonu č. 5/2004 Z.z. výpočet činností začína príkladmo, alebo časticou napríklad a nejedná sa len o činnosti výslovne v tejto poznámke uvedené, ale ide o činnosti, ktoré sú charakterom porovnateľné (znalecká činnosť), tak si mal súd z úradnej povinnosti v štádiu zisťovania podkladov na rozhodnutie o zaradení žalobcu do zoznamu uchádzačov o zamestnanie na základe jeho žiadosti zaobstarať, respektíve zlustrovať systémy verejnej správy (obchodný register, živnostenský register atď.), medzi ktoré patrí aj zoznam znalcov vedený Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, čo ale neurobil.

10. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

III.

11. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadril podaním zo 04. novembra 2020.

12. Kasačnú sťažnosť považoval za nedôvodnú, z odôvodnenia rozsudku krajského súdu je zrejmé, akými úvahami sa riadil pri utváraní záveru o právnom posúdení veci, uviedol dotknuté právne normy, zdôvodnil ich logický výklad a správnu aplikáciu na predmetný prípad. Výsporiadal sa so všetkými právne a skutkovo významnými otázkami súvisiacimi s meritom veci. Závery súdu považoval za presvedčivé a racionálne.

13. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú podľa § 461 SSP zamietol.

IV.

14. Vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti bolo doručené žalobcovi dňa 25. novembra 2020 na vedomie.

V.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná a je potrebné ju zamietnuť.

16. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

17. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

18. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

19. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

20. Podľa § 199 ods. 1 písm. d/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

21. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd ako nedôvodnú zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 13. septembra 2019, Č.s. UPS/US1/SSZOSK /ZAM/2019/360, ktorým žalovaný zamietol jeho odvolanie a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Kežmarok z 28. júna 2019, č.k.: KK1/RSK/ZAM/2019/11968. Týmto rozhodnutím prvostupňový správny orgán postupom podľa § 36 ods. 1 písm. r/ bod 1. zákona č. 5/2004 Z.z. vyradil žalobcu z evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom 01. júla 2018.

22. Zákon č. 5/2004 Z.z. upravuje právne vzťahy pri poskytovaní služieb zamestnanosti. (§1)

23. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z.z., samostatne zárobkovo činná osoba na účely tohto zákona je fyzická osoba, ktorá

a/ je spoločníkom verejnej obchodnej spoločnosti, komanditnej spoločnosti alebo spoločnosti s ručením obmedzeným, konateľom alebo členom dozornej rady spoločnosti s ručením obmedzeným, členom predstavenstva alebo dozornej rady akciovej spoločnosti alebo jednoduchej spoločnosti na akcie alebo prokuristom podľa osobitného predpisu, 4)

b/ prevádzkuje živnosť podľa osobitného predpisu, 9)

c/ vykonáva činnosť podľa osobitných predpisov, 10)

d/ vykonáva poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách podľa osobitného predpisu, 11)

e/ vykonáva činnosť agentúry dočasného zamestnávania podľa § 29,

f/ vykonáva činnosť agentúry podporovaného zamestnávania podľa § 58.

[poznámka pod čiarou č. 10 znie: „Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 78/1992 Zb. o daňových poradcov a Slovenskej komore daňových poradcov v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektov a autorizovaných stavebných inžinieroch v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 199/1994 Z.z. o psychologickú činnosť a o Slovenskej komore psychológov v znení zákona č. 578/2004 Z.z., zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 200/1994 Z.z. o Komore reštaurátorov a o výkone reštaurátorskej činnosti jej členov v znení zákona č. 136/2010 Z.z., zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 216/1995 Z.z. o Komore geodetov a kartografov v znení neskorších predpisov, zákon č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov, zákon č. 344/2004 Z.z. o patentových zástupcoch, o zmene zákona č. 444/2002 Z.z. o dizajnoch a zákona č. 55/1997 Z.z. o ochranných známkach v znení zákona č. 577/2001 Z.z. a zákona č. 14/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov, zákon č. 442/2004 Z.z. o súkromných veterinárnych lekároch, o Komore veterinárnych lekárov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení zákona č. 488/2002 Z.z. o veterinárnej starostlivosti a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov, zákon č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 540/2007 Z.z. o audítoroch, audite a dohľade nad výkonom auditu a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.“].

24. Podľa § 5 ods. 2 zákona č. 5/2004 Z.z., samostatná zárobková činnosť na účely tohto zákona je činnosť, ktorú vykonáva alebo prevádzkuje samostatne zárobkovo činná osoba podľa odseku 1.

25. Podľa § 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 5/2004 Z.z., uchádzač o zamestnanie na účely tohto zákona je občan, ktorý môže pracovať, chce pracovať, hľadá si zamestnanie a je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie úradu (ďalej len „evidencia uchádzačov o zamestnanie“) a ktorý neprevádzkuje alebo nevykonáva samostatnú zárobkovú činnosť.

26. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 5/2004 Z.z., uchádzač o zamestnanie môže

a/ byť v pracovnoprávnom vzťahu na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru,12) ak trvanie tohto pracovnoprávneho vzťahu nepresiahne v úhrne 40 dní v kalendárnom roku a ak mesačná odmena nepresiahne v úhrne sumu životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu13a) platnú k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa preukazuje výška odmeny, u zamestnávateľa,

1. u ktorého bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nebol v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu,

2. ktorý ho v predchádzajúcich šiestich mesiacoch pred uzatvorením tohto pracovnoprávneho vzťahu neodmietol prijať do zamestnania sprostredkovaného úradom,

b/ vykonávať osobnú asistenciu podľa osobitného predpisu,13aa) ak mesačná odmena nepresiahne v úhrne sumu životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu13a) platnú k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa preukazuje výška odmeny,

c/ poskytovať údaje pre štatistiku rodinných účtov, ktorú vykonáva Štatistický úrad Slovenskej republiky, 13b) na základe dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru,

d/ vykonávať dobrovoľnú vojenskú prípravu podľa osobitného predpisu, 13ba) alebo

e/ byť zaradený do aktívnych záloh, vykonávať pravidelné cvičenie alebo plniť úlohy ozbrojených síl Slovenskej republiky počas zaradenia do aktívnych záloh podľa osobitného predpisu, 13bb)

f/ vykonávať funkciu člena volebnej komisie a zapisovateľa volebnej komisie a vykonávať činnosť asistenta sčítania pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov.

27. Podľa § 13 ods. 1 písm. e/ bod 1. zákona č. 5/2004 Z.z., do pôsobnosti úradu patrí rozhodovať o 1. nezaradení občana do evidencie uchádzačov o zamestnanie a o vyradení uchádzača o zamestnanie z evidencie uchádzačov o zamestnanie podľa § 36 ods. 1 písm. a/ až g/, o/ až s/ a u/ a ods. 2.

28. Podľa § 34 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z.z., občan, ktorý sa uchádza na základe osobného podania písomnej žiadosti alebo na základe žiadosti podanej elektronickými prostriedkami podpísanej kvalifikovaným elektronickým podpisom 35e) o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie na úrade, v ktorého územnom obvode má trvalý pobyt, zarád sa do evidencie uchádzačov o zamestnanie odo dňa podania žiadosti, ak tento zákon neustanovuje inak. Žiadosť o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie sa podáva na formulári, ktorého vzor určí ústredie.

29. Podľa § 34 ods. 2 zákona č. 5/2004 Z.z., skutočnosti rozhodné pre zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie osvedčuje občan pri podávaní žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie, najneskôr do ôsmich kalendárnych dní odo dňa podania žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie, ak tomu nebránia závažné skutočnosti, ktoré je občan povinný preukázať. Zoznam dokladov, ktorými občan osvedčuje skutočnosti rozhodné pre zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie a ktoré sú súčasťou žiadosti, sú uvedené v prílohe č. 2 písm. A.

[podľa prílohy č. 2 bod A písm. b/ - Súčasťou žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie podľa § 34 ods. 2 sú tieto doklady: kópia dokladu o skončení alebo pozastavení prevádzkovania alebo vykonávania samostatnej zárobkovej činnosti].

30. Podľa § 34 ods. 14 písm. i/ zákona č. 5/2004 Z.z., do evidencie uchádzačov o zamestnanie sa nezarád občan, ktorý nespĺňa podmienky podľa § 6 ods. 1 až 3.

31. Podľa § 36 ods. 1 písm. r/ bod 1 zákona č. 5/2004 Z.z., úrad vyradí uchádzača o zamestnanie z evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie, ak

1. pri podaní žiadosti o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie uchádzač o zamestnanie uviedol údaje, ktoré boli následne preukázané ako nepravdivé a ktoré viedli k jeho zaradeniu do evidencie

uchádzačov o zamestnanie.

32. Podľa § 70 ods. 1 zákona č. 5/2004 Z.z., na konanie podľa § 12 písm. l/, t/, ae/, af/ a aj/ a § 13 ods. 1 písm. e/ a ods. 2 písm. b/ sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, 63) ak tento zákon neustanovuje inak.

33. Podľa § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v rozhodnom znení (ďalej len „Správny poriadok“), správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

34. Podľa § 32 ods. 2 Správneho poriadku, podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správne orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Údaje z informačných systémov verejnej správy a výpisy z nich, okrem údajov a výpisov z registra trestov, sa považujú za všeobecne známe skutočnosti a sú použiteľné na právne účely. Tieto údaje nemusí účastník konania a zúčastnená osoba správne orgánu preukazovať dokladmi. Doklady vydané správnym orgánom a obsah vlastných evidencií správneho orgánu sa považujú za skutočnosti známe správne orgánu z úradnej činnosti, ktoré nemusia účastník konania a zúčastnená osoba správne orgánu dokladovať.

35. Podľa § 34 ods. 3 Správneho poriadku, účastník konania je povinný navrhnúť na podporu svojich tvrdení dôkazy, ktoré sú mu známe.

36. Podľa § 46 Správneho poriadku, rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

37. Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku, v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

38. Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ zákona č. 382/2004 Z.z., znalec, tlmočník alebo prekladateľ je fyzická osoba alebo právnická osoba splnomocnená štátom na vykonávanie činnosti podľa tohto zákona, ktorá je zapísaná v zozname znalcov, tlmočníkov a prekladateľov.

39. Najvyšší súd z obsahu súdneho, ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovaného zistil, že
- dňa 04. júla 2018 na predpísanom tlačive žalobca požiadala o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie

[v predmetnej žiadosti uviedol, že nie je samostatne zárobkovo činná osoba a tiež, že nevykonáva slobodné povolanie podľa osobitných predpisov],

- listom z 13. júla 2018 evidovaným pod číslom KK1/OSO/ZAM/2018/22440 prvostupňový správny orgán oznámil žalobcovi zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie odo dňa 01. júla 2018,

- následne, na základe zistenia, že žalobca má postavenie znalca a je zapísaný v zozname Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, prvostupňový správny orgán listom z 12. júna 2019 v spojení s opravným listom zo 14. júna 2019 žalobcovi oznámil začatie správneho konania vo veci jeho vyradenia z evidencie uchádzačov o zamestnanie a súčasne mu uložil lehotu na vyjadrenie,

- žalobca sa k výzve vyjadril podaním doručeným prvostupňovému správne orgánu dňa 24. júna 2019; s vyradením z evidencie uchádzačov o zamestnanie vyjadril nesúhlas, mal za to, že úmyslom zákonodarcu nebolo znaleckú činnosť zaradiť do zoznamu právnych predpisov pod poznámkou č. 10 k zákonu č. 5/2004 Z.z., výkon činnosti znalca nie je podnikaním, pričom za roky 2018 a 2019, teda za obdobie poberania dávky v nezamestnanosti nevykázal z uvedenej činnosti žiaden príjem,

- prvostupňový správny orgán následne rozhodnutím z 28. júna 2019, č.k.: KK1/RSK/ZAM/2019/11968

postupom podľa § 36 ods. 1 písm. r/ bod 1. zákona č. 5/2004 Z.z. vyradil žalobcu z evidencie uchádzačov o zamestnanie dňom 01. júla 2018

[v odôvodnení uviedol, že výkon činnosti znalca na účely zákona č. 5/2004 Z.z. je tzv. slobodným povolaním, ktoré je samostatnou zárobkovou činnosťou a v takom prípade, takáto osoba, ktorá je znalcom, nemôže byť zo zákona vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie],

- žalovaný na odvolanie žalobcu tu preskúmaným rozhodnutím z 13. septembra 2019, Č.s. UPS/US1/SSZOSK/ZAM/2019/360 zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 28. júna 2019, keď sa so závermi z neho plynúcimi plne stotožnil.

40. Základnou úlohou súdu v predmetnej veci bolo posúdiť zásadnú otázku, či správne orgány konajúce v danej veci vyhodnotili správne a v súlade s relevantnými ustanoveniami zákona č. 5/2004 Z.z. podmienky, na základe ktorých pristúpili k vyradeniu žalobcu z evidencie uchádzačov o zamestnanie. V tomto smere bolo potrebné posúdiť, či výkon znaleckej činnosti je tzv. slobodným povolaním a v režime zákona č. 5/2004 Z.z. znalca možno považovať za samostatne zárobkovo činnú osobu.

41. Na úvod najvyšší súd poukazuje na to, že pojem „slobodné povolanie“ v slovenskom právnom poriadku nie je explicitne definovaný, avšak nie je to pojem neznámy. Dokonca aj samotný zákon č. 5/2004 Z.z. v znení účinnom do 30. apríla 2013 v ustanovení § 6 ods. 1 rozlišoval pojmy ako vykonávanie zárobkovej činnosti zamestnancov (§ 4), prevádzkovanie alebo vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti samostatne zárobkovo činnou osobou (§ 5) a vykonávanie slobodného povolania podľa osobitných predpisov. V tom čase zákon definoval samostatne zárobkovo činnú osobu (okrem iného) ako fyzickú osobu, ktorá prevádzkuje alebo vykonáva živnosť podľa osobitného predpisu (odkaz na zákon č. 455/1991 Zb.) a tiež fyzickú osobu, ktorá vykonáva činnosť podľa osobitných predpisov [odkaz na zákon č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov]. Ustanovenie § 6 zákona č. 5/2004 Z.z. v znení zákona č. 96/2013 Z.z. účinného od 01. mája 2013 pojem „slobodné povolanie“ už vypustilo s tým, že podľa tohto ustanovenia uchádzač o zamestnanie na účely tohto zákona je občan, ktorý môže pracovať, chce pracovať, hľadá si zamestnanie a je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie úradu a ktorý (okrem iného) neprevádzkuje alebo nevykonáva samostatnú zárobkovú činnosť (§ 6 ods. 1 písm. c/). Zároveň uvedenou novelou sa upravila aj definícia samostatne zárobkovo činnnej osoby tak, že za túto osobu (okrem iného) bolo možné považovať fyzickú osobu, ktorá prevádzkuje živnosť podľa osobitného predpisu (odkaz na zákon č. 455/1991 Zb.) a tiež fyzickú osobu, ktorá vykonáva činnosť podľa osobitných predpisov s tým, že v poznámke pod čiarou evidovanou pod číslom 10 (na rozdiel od úpravy účinnej do 30. apríla 2013) sú demonštratívny výpočetom (príkladmo) vypočítané slobodné povolania (daňový poradca, autorizovaný architekt, notár atď.). Z uvedeného je zrejmé, že zákon č. 5/2004 Z.z. počnúc novelou č. 96/2013 Z.z. účinnou od 01. mája 2013 na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy zjednotil „prevádzkovanie alebo vykonávanie samostatnej zárobkovej činnosti samostatne zárobkovo činnou osobou s „vykonávaním slobodného povolania.“

42. Aj vzhľadom na absenciu legálnej definície pojmu „slobodné povolanie“ je možné, najmä s prihliadnutím na spoločné znaky, za ktorých možno to-ktoré slobodné povolanie vykonávať, vymedziť tak, že sa jedná o povolanie, na výkon ktorého sa vyžaduje splnenie zákonom stanovených podmienok; bez splnenia týchto podmienok výkon takéhoto povolania do úvahy neprichádza. Jedná sa teda o tzv. regulované povolania. Ich základné znaky sú primárne dané dosiahnutím určitého vzdelania / kvalifikačného stupňa, dĺžkou praxe, absolvovaním odbornej skúšky / skúšok, bezúhonnosťou, prípadne spoločenským významom vykonávanej činnosti, tiež uzatvorením poistenia zodpovednosti za škodu a podobne. Často je činnosť osôb vykonávajúcich slobodné povolanie podrobená dohľadu príslušného orgánu, ktorý je oprávnený v prípade zistených porušení, respektíve pochybení pri výkone slobodného povolania ukladať rôzne opatrenia počnúc ukladaním pokút, cez zákaz činnosti na určitú dobu a končiac (v prípade najzávažnejších porušení povinností pri výkone činnosti alebo v súvislosti s jej výkonom) vyčiarknutie zo zoznamu, prípadne iného registra, v ktorom bola táto osoba vedená.

43. Právne postavenie znalcov upravuje zákon č. 382/2004 Z.z. Znalecká činnosť je špecializovaná odborná činnosť vykonávaná za podmienok ustanovených v tomto zákone znalcami pre zadávateľa (súd,

iný orgán verejnej moci, fyzickú osobu alebo právnickú osobu). Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky zapíše do zoznamu znalcov fyzickú osobu, ktorá je spôsobilá na právne úkony v plnom rozsahu, je bezúhonná, získala vzdelanie v odbore; v prípade znalcov vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore zameranom na odbor alebo odvetvie, ktoré je predmetom písomnej žiadosti o zápis, inak najvyššie vzdelanie, ktoré je možné získať v danom odbore, úspešne skončila osobitné vzdelávanie o spôsobe výkonu činnosti podľa tohto zákona, po získaní vzdelania v odbore vykonáva prax v odbore, ktorý je predmetom činnosti, v trvaní najmenej päť rokov a v prípade znalcov najmenej sedem rokov, zložila skúšku z odboru alebo odvetvia, ktoré je predmetom žiadosti o zápis a ktorou preukazuje svoju odbornú spôsobilosť, úspešne skončila špecializované vzdelávanie, ak ide o zapísanie do zoznamu pre odbor alebo odvetvie, v ktorom je také vzdelávanie ustanovené všeobecne záväzným právnym predpisom, má materiálne vybavenie postačujúce na výkon činnosti v odbore alebo odvetví, ktoré je predmetom písomnej žiadosti o zápis, nebola v posledných troch rokoch právoplatne vyčiarknutá zo zoznamu alebo jej neplynie zákaz výkonu činnosti a zložila sľub (§ 5). Podmienkou je tiež uzatvorenie poistenia zodpovednosti za škodu, ktorá môže vzniknúť v súvislosti s výkonom činnosti (§ 9). Zároveň Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky vykonáva nad zoncami dohľad (§ 26 - § 28). Podľa názoru súdu, výkon znaleckej činnosti je možné podriaďiť pod pojem slobodné povolanie a na účely zákona č. 5/2004 Z.z. je možné znalca ako kvalifikovanú osobu vykonávajúcu znaleckú činnosť považovať za samostatne zárobkovo činnú osobu.

44. Vo vzťahu k námietke žalobcu, že výkon činnosti znalca nie je podľa § 2 ods. 9 zákona č. 382/2004 Z.z. podnikaním, najvyšší súd uvádza, že „samostatnú zárobkovú činnosť“ je možné chápať ako všeobecný pojem, ktorý v sebe zahŕňa na jednej strane podnikanie a živnosť (§ 2 Obchodného zákonníka, § 2 zákona č. 455/1991 Zb.) a na strane druhej tzv. inú samostatnú zárobkovú činnosť, do ktorej možno zaradiť práve činnosť znalcov. V tomto smere súd bez ďalšieho odkazuje na § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z.z.

45. Pokiaľ žalobca namietal, že nemal dôvod na to, aby v príslušnom tlačive zakrúžkoval, že je samostatne zárobkovo činnou osobou a tiež, že vykonáva slobodné povolanie, najvyšší súd (odhliadnuc od skutočností uvedených v predchádzajúcich bodoch) uvádza, že žalobca tú skutočnosť, že je znalcom neuviedol ani v časti „Platné osvedčenia“, prípadne v časti „Absolvované ďalšie vzdelávania / rekvalifikácie, získané osvedčenia“ príslušného tlačiva. V tomto smere sa najvyšší súd stotožňuje so záverom krajského súdu, že pokiaľ by žalobca v príslušnom tlačive túto skutočnosť uviedol, preukázala by sa tým aj pravdivosť ním uvádzaného tvrdenia, že zamestnankyni správneho orgánu v čase písovania žiadosti oznámil, že je znalcom.

46. Žalobca tiež namietal aj s odkazom na novelu Správneho poriadku zákonom č. 177/2018 Z.z., že správny orgán nie je viazaný návrhmi účastníkov konania, z úradnej povinnosti je správny orgán zaviazaný zabezpečiť obstaranie podkladov pre svoje rozhodnutie. Žalobca v podstate namietal tú skutočnosť, že v zmysle prijatého zákona č. 177/2018 Z.z. o niektorých opatreniach na znižovanie administratívnej záťaže využívaním informačných systémov verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon proti byrokracii) mal za žalobcu zisťovať, či tento nie je osobou evidovanou v osobitnom registri, tu konkrétne v registri znalcov vedeným Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. V tomto smere najvyšší súd uvádza, že konanie vo veci zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie začína výlučne na návrh, a to buď na základe osobného podania písomnej žiadosti alebo na základe žiadosti podanej elektronickými prostriedkami podpísanej kvalifikovaným elektronickým podpisom o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie. V takom prípade účastník konania je povinný vyplniť príslušné tlačivo a plne zodpovedá za všetky v príslušnom tlačive (ne) uvedené skutočnosti. Zákon č. 177/2018 Z.z. v zmysle dôvodovej správy cit.: „ (...) zavádza povinnosť pre orgány verejnej moci získavať a používať pri svojej úradnej činnosti údaje evidované v informačných systémoch verejnej správy a zároveň oslobodzuje fyzické osoby a právnické osoby od povinnosti predkladať najčastejšie požadované výpisy z registrov pri najčastejších životných situáciách, v ktorých dochádza ku komunikácii občanov so štátom. Ide o výpis z listu vlastníctva, výpis z obchodného registra, výpis zo živnostenského registra, a výpisy a odpisy z registra trestov. Hlavným dôvodom navrhovanej právnej úpravy je snaha o odbúranie administratívnej záťaže fyzických osôb a právnických

osôb, nakoľko je neúčelné, aby orgány verejnej moci požadovali preukazovanie skutočností uvedených v dokladaných listinných výpisoch príslušných registrov, ak si tieto skutočnosti vedia samé preveriť prostredníctvom informačných systémov verejnej správy alebo sú im známe z ich úradnej činnosti.“ Z uvedeného je zrejmé, že táto novela odbreňuje účastníkov konania od preukazovania takých údajov, ktoré sú súčasťou verejných registrov a ktoré si môže príslušný orgán verejnej správy zabezpečiť aj sám. V tomto smere je však nutné, aby orgán verejnej správy mal vedomosť o tom, aký konkrétny údaj má obstarat'. Napríklad, jednou z podmienok, kedy Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky zapíše do zoznamu znalcov fyzickú osobu je, že táto osoba preukáže bezúhonnosť. Namiesto toho, aby táto osoba k príslušnej žiadosti priložila relevantnú listinu preukazujúcu splnenie uvedenej podmienky - výpis z registra trestov (§ 5 ods. 3 zákona č. 382/2004 Z.z. v znení účinnom do prijatia novely č. 177/2018 Z.z.), splnenie podmienky bezúhonnosti po prijatí uvedenej novely zisťuje ministerstvo s tým, že na tento účel mu je fyzická osoba povinná poskytnúť údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov, ktoré bezodkladne zašle v elektronickej podobe prostredníctvom elektronickej komunikácie Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky na vydanie výpisu z registra trestov. Pokiaľ teda účastník konania sám takýto údaj neoznačí, nie je povinnosťou orgánu verejnej správy za účastníka konania tieto údaje (jemu neznáme) vyhľadávať vo všetkých možných a do úvahy prichádzajúcich registroch. Výplýva to aj zo samotnej dikcie § 32 ods. 2 Správneho poriadku, podľa ktorého tieto údaje nemusí účastník konania a zúčastnená osoba správne orgánu preukazovať dokladmi.

47. Námietku žalobcu, že zo znaleckej činnosti nemal žiaden príjem, súd vyhodnotil ako nedôvodnú, keďže už samotný vznik oprávnenia prevádzkovať alebo vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť (bez ohľadu na príjem) je dôvodom na vyradenie uchádzača o zamestnanie z evidencie uchádzačov o zamestnanie. Súbeh evidencie uchádzača o zamestnanie s postavením samostatne zárobkovo činné osoby nie je možný. Iná situácia by nastala, ak by mal žalobca dočasne pozastavený / prerušený výkon činnosti, prípadne by došlo k jeho vyčiarknutiu z príslušného zoznamu znalcov. Nad rámec uvedeného najvyšší súd poukazuje aj na už vyššie citovaný § 6 ods. 2 zákona č. 5/2004 Z.z., v zmysle ktorého je do istej miery možné zaradenie fyzickej osoby v evidencii uchádzačov o zamestnanie za súčasného výkonu určitých činností obsiahnutých v § 6 ods. 2 zákona č. 5/2004 Z.z.; to však nie je prípad žalobcu.

48. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd námietky žalobcu uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keď tieto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Z týchto dôvodov potom najvyšší súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

49. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní úspech nemal, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ich nepriznal, keďže nebola splnená podmienka výnimčnosti (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta druhá SSP).

50. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.